

JAUME BARTUMEU CASSANY

President de Socialdemocràcia i Progrés d'Andorra

PLAÇA DEL POBLE

¿Com hem arribat al desgavell?

Els que ho saben guarden un prudent i esporuguit silenci

Llegia fa pocs dies unes referències a l'obra *History of Ancient Rome*, de Mary Beard. Deien que l'acceleració dels esdeveniments polítics després de l'assassinat de Cèsar, amb la seva cascada d'indecisions i canvis de lleialtats, va fer que un historiador romà es preguntés: “¿Tindrà algú el talent per posar tot això per escrit de manera que semblin fets i no pas ficció?”

Em sembla una pregunta d'actualitat a Andorra, aquest estiu de l'any 2016.

L'acceleració i el vertigen que han agafat els esdeveniments en el darrer any i mig obliga a grans esforços d'interpretació qualsevol analista.

Certament no és fàcil explicar com hem arribat fins aquí, a una situació en la qual el present i el futur del país estan cada dia a mans de les decisions d'un Govern estranger, que fa i desfà investigacions i escorcolls com si fóssim una província espanyola, mentre els que ho saben i ho veuen guarden un prudent i alhora esporuguit silenci. Tenen por que el cabdill els tregui aquella frase de “Roma no paga traïdors” i els foragiti del paradís *taronja*.

Hi ha gent propera al Govern que en privat, en veu baixa i mirant a un costat i altre, comença a dir que la sobirania d'Andorra està en perill no pas per la negociació d'un acord d'associació amb la Unió Europea, sinó per la submissió, sense cap mena de prudència ni reserva, als designis de Madrid.

Però continuen passant de puntetes sobre aquesta qüestió,

com si es tractés d'una cosa esporàdica i no fos ja consubstancial a l'acció del Govern Martí.

Es mouen en format de silenci general, com si l'enfonsament els fos aliè.

Sobta molt que inconsistents certituds o simples prejudicis que sorgeixen de l'aparell propagandístic de DA hagin imposat la seva hegemonia cultural en un espai de temps prou curt. Aquest és un fet que deixa en evidència la manca de solidesa de les con-

---

Hi ha qui diu que està en perill la sobirania per la submissió als designis de Madrid

---

Roma no va caure de forma gradual, sinó en el transcurs d'una sola generació

---

viccions de la classe política i la societat civil, si és que ambdues existeixen a Andorra. Un fet que diu molt, per altra banda, d'una societat passiva, sotmesa disciplinadament a un nou paternalisme autoritari. Una societat que s'ha anat acostumant a mirar cap a una altra banda davant el repte de la responsabilitat. S'està assentant una mentalitat de suma zero: la por, la dificultat de pensar al mateix temps responsabilitat i solidaritat.

La referència a la història de Roma m'ha portat a un altre

autor, Bryan Ward-Perkins, que en la seva obra sobre *La caiguda de Roma i la fi de la civilització* desmunta la idea tradicional d'una caiguda gradual de l'Imperi Romà, demostrant que fou, contràriament, una hecatombe que es va dur a terme en el transcurs d'una generació.

Ja sabem que l'Andorra del 2016 no té res a veure amb l'antiga Roma, ni per dimensió històrica ni per dramatisme, però la reflexió que porto avui a aquesta Plaça del Poble és que la història ens ensenya la facilitat amb la qual es pot trencar tot un sistema de referències compartides.

Les referències compartides que Toni Martí està trencant amb esforç i dedicació des del mes de maig del 2011.

De ben segur que hi haurà historiadors que explicaran què va passar en l'Andorra de la meitat de la segona dècada del segle XXI. Analitzaran què va fallar, si fou l'absència d'un projecte nacional consensuat, el fracàs de l'educació cívica, la corrupció o qualsevol altre factor.

Però no podem esperar la tasca dels historiadors quan el país està ran de l'abisme.

La nostra responsabilitat ciutadana, avui, ens ha de fer treballar per restaurar el sentit comú i renovar l'imperi de la llei, la igualtat d'oportunitats, de l'Estat del benestar i les llibertats de les quals hem gaudit aquests últims 23 anys a l'empara de la Constitució. La Constitució que Toni Martí no volia, que no va votar i que ara malmet.